

УДК 94(477)

Андрій Цаль

ДІЯЛЬНІСТЬ В'ЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСЬКОГО В УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ РУСІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – 1919 Р.)

У статті висвітлено життя і діяльність В'ячеслава Будзиновського упродовж кінця ХІХ ст. – 1919 р. Охарактеризовано основні напрямки його діяльності. Проаналізовано внесок у процес національно-культурного становлення українців Східної Галичини.

Ключові слова: В. Будзиновський, І. Франко, громадсько-політична діяльність, РУРП, Східна Галичина.

Із розвитком історичної науки в Україні, сучасні дослідники все частіше звертаються до вивчення життєвого та творчого шляху тих осіб, які були організаторами й безпосередніми учасниками національного руху, діяльність яких з політичних міркувань у роки панування тоталітарної системи на українських землях замовчувалася або фальшувалася, а подекуди взагалі вилучалася із наукового та суспільно-політичного обігу. Такі дослідження дають можливість краще усвідомити та проаналізувати різні аспекти суспільно-політичної історії України.

Актуальність дослідження і полягає у тому, що до таких діячів, про яких сьогодні відомо переважно вузькому колу істориків, належить В'ячеслав Будзиновський (1868–1935 рр.) – український політик, публіцист, історик, редактор і громадський діяч, який вивчав та досліджував національну історію на західноукраїнських землях [1, с. 4].

Внесок В. Будзиновського у процес політичного та національно-культурного розвитку Галичини кінця ХІХ ст. – 1919 р. є беззаперечним.

Мета цього дослідження полягає в аналізі громадсько-політичної та культурної діяльності В. Будзиновського упродовж кінця ХІХ ст. – 1919 р.

Об'єкт дослідження – соціальні, політичні та культурні процеси, що відбувалися в Східній Галичині у досліджуваній період.

Предмет дослідження – основні тенденції і особливості громадсько-політичної та культурної діяльності В. Будзиновського в національно-культурному русі Східної Галичини.

Певні аспекти досліджуваної проблеми вже проаналізовано краєзнавцями. Насамперед необхідно виділити науково-популярну працю Б. Мельничука, у якій знаходимо конкретний фактичний матеріал з життя В. Будзиновського і його наукової та громадсько-політичної діяльності. Зокрема, у вступній статті "Доля В'ячеслава Будзиновського" до книги В. Будзиновського "Наші гетьмани", наведено цікаві біографічні дані, маловідомі факти з його життя, громадсько-політичної, культурної та публіцистичної діяльності [3, с. 3–6].

Варто відзначити праці В. Ханаса [1–2], у яких автор висвітлює публіцистичну, громадську та політичну діяльність В. Будзиновського. Так, у статті "Перший голос за незалежність" предметно проаналізовано громадську та політичну роботу В. Будзиновського, його державницькі погляди [1].

Особливої уваги заслуговує праця Я. Грицака "Молоді" радикали в суспільно-політичному житті Галичини", у якій автор досліджує причини і суть внутрішньо-партійних конфліктів та з'ясовує роль "молодих" радикалів до яких належав В. Будзиновський у формуванні ідеології українського національного руху [13].

Отже, як свідчить аналіз історіографії досліджуваної проблеми, на сьогодні задекларована нами тема не знайшла системного й цілісного аналізу, що й сприяє новизні цієї публікації.

Дитинство В'ячеслава Будзиновського проходило у пропольському середовищі. Батько В'ячеслава – Тит Будзиновський, вважав себе поляком і відкрито цурався свого українського походження, у сім'ї розмовляв польською мовою. Навчання розпочинав у польськомовній школі. Незважаючи на це, він з гімназійних років стає активістом українського національного руху.

Спочатку він навчався у Львівській польській гімназії, яку залишив в останніх класах через знайомство з І. Франком, М. Павликом, а згодом і М. Драгомановим. До української гімназії у Львові В. Будзиновський потрапляє у 1886 р., у якій існував таємний гурток патріотичної молоді, що друкував на гектографі свою газету, записи народних пісень, мав бібліотеку. Тут юнак навчався з Ю. Бачинським і К. Студинським, і почав прилучатись до активної громадської праці. У 1886 р. він редагував польський часопис просоціалістичної орієнтації "Праця", який видавав Й. Данилюк [1, с. 4].

Упродовж 1887–1888 навчального року В. Будзиновський гімназію не відвідував, а приватно готувався до випускних іспитів. У цей час він захоплюється соціалістичними ідеями та прагне їх поширювати серед молоді. В. Будзиновський спільно із своїм товаришем, студентом політехніки

С. Козловським, започатковує у 1888 р. молодіжний журнал "Товариш". Із запрошенням до співучасті у творенні часопису видавці звернулися до І. Франка і М. Павлика. Так, І. Франко став технічним редактором "Товариша", до редакційної колегії також входили О. Маковей, М. Ганкевич, К. Трильовський та О. Терлецький. Попередньо було обумовлено, що статті в журналі можна друкувати лише за одноголосною згодою редколегії [2, с. 5]. На В. Будзиновського покладался обов'язок збирати кошти на нове видання [3, с. 3].

Перший номер "Товариша" вийшов 10 липня 1888 р. У журналі була надрукована перша україномовна стаття В. Будзиновського "Сільське робітниче питання" (рецензія на німецьку книжку). Беручи до уваги те, що до редколегії входили неординарні персоналії, то журнал мав досить непогані перспективи, однак перший тираж призвів до певних непорозумінь. І саме тому творча співпраця молодого колективу тривала недовго.

В. Будзиновський звинуватив І. Франка у відході від колегіальності у виборі матеріалів. Це стосувалося критичної рецензії М. Драгоманова на брошуру О. Кониського "Етнографія слов'янства" та антисемітського вірша М. Старицького, які І. Франко опублікував, не отримавши згоди редколегії. Незгоди призвели до того, що В. Будзиновський разом із декількома товаришами вийшов із редакції і на цьому перший номер "Товариша" залишився єдиним. Однак необхідно підкреслити, що його поява була помітним явищем в історії суспільно-політичної думки в Україні. По-перше, "Товариш" символізував початок студентського руху на захист своїх політичних прав; по-друге, на арену політичної боротьби виходила нова генерація політиків [4, с. 167]. І. Франко, говорячи про літературний рух і загалом національно-культурне життя Східної Галичини на зламі 1870–1880-х років, серед молодшого покоління письменників і громадських діячів "котрі виростили під впливом польського позитивізму та соціального демократизму", називав В. Будзиновського та Ю. Бачинського [5, с. 87]. Критик вважав, що ці представники молодшої української інтелігенції отримували стимул власної діяльності із західноєвропейських напрямів, зокрема імпресіонізму та неоромантизму.

У 1888 р. В. Будзиновський вступає до Львівського університету на природниче відділення філософського факультету, проте продовжує активно брати участь у громадсько-політичному житті. За організацію студентського протесту у міській ратуші 8–9 березня 1889 р. проти нового закону про заборону соціалістичних організацій, був відрахований 21 березня 1889 р. разом з декількома товаришами. План навчатися у Цюриху в Швейцарії не здійснився і в 1889 р. В. Будзиновський поступає у Віденський університет, де вивчає медицину. Тут він вступає в студентське товариство "Січ" і разом з Іваном Гриневицьким веде гостру боротьбу з аполітичною молоддю та прихильниками інших політичних напрямків. Відень значною мірою посприяв еволюції політичних поглядів молодого політика, тому що саме там концентрувались ідеї національно-визвольних рухів не лише українських патріотів. Він спілкувався з чеською молоддю, лідерами австрійських соціал-демократів, у програмі яких ще з 1889 року стояло питання про федеративний устрій національно-строкатої Австро-Угорської монархії [6, с. 4].

У Відні він написав статтю економічно-політичного змісту "Культурна нужда Австрійської Русі". У якій, як згодом згадував, старався довести, що "брак промислу в Галичині не дає розвинутих хліборобству, економічний занепад краю є причиною матеріальної та духовно-культурної нужди населення краю". Безперспективність ситуації автор бачив у тому, що "Галичина, зв'язана державно з промисловою Австрією, не годна витримати конкуренції австрійського промислу" [3, с. 4].

У рецензії на цю статтю В. Охрімович писав: "Не мучить він (В. Будзиновський) читача цифрами, ані не нудить фактами, а дає натомість популярний, зв'язний і пластичний образ розвою господарки, аналізує "нужду Австрійської Русі" і показує зв'язь причини між поодинокими патологічними явищами її суспільного життя" [7, с. 84]. Ідеї своєї праці В. Будзиновський виклав в економічному рефераті, що став платформою першої української партії європейського типу – Русько-української радикальної партії (РУРП), і вийшов окремою брошурою у Львові 1890 р. Необхідно зазначити, що В. Будзиновський спільно із І. Франком, М. Павликом, Є. Левицьким, С. Даниловичем, К. Трильовським та іншими виступав ініціатором та засновником РУРП і саме 4 жовтня 1890 р. у Львові на першому з'їзді партії виступив зі своїм рефератом.

У 1892 р. В. Будзиновський пише статтю "Культурна нужда в Галичині", у якій розвиває тему, започатковану в попередній праці. Через відмову М. Павлика її опублікувати, статтю надруковано у москвофільській газеті "Галицька Русь", що викликало нарікання серед радикалів на "безпринципність" автора [8, с. 47].

На той час основною проблемою РУРП були наполегливі спроби синтезувати соціалістичну теорію з рухом дрібного земельного селянства. В. Будзиновський вважав доцільним сприяти розвитку капіталізму з метою швидкої пролетаризації дрібного селянства. Звичайно, інтересам переважної більшості дрібних галицьких власників ця позиція суперечила, але мінімальна політична програма радикальної партії виявилася найближчою селянським масам [2, с. 5].

Розходячись з багатьма радикалами, в тому числі й з М. Драгомановим, який відкидав українську державність, В. Будзиновський наполягав, щоб у програмі партії було обов'язковим положення про національну державу. Він упродовж 1893 р. зі сторінок "Народу" веде уперту боротьбу з польською шляхтою, москвофілами, що навіть і думки не припускали про українську державу.

У 1894 р. з-під пера В. Будзиновського виходять нові економічно-політичні праці, що набувають широкого розголосу серед громадськості Східної Галичини. Зокрема, у IV томі "Записок Наукового товариства ім. Т. Шевченка", а згодом окремою книжкою, виходить праця "Аграрні відносини Галичини", до якої автор додав значний статистичний матеріал. Того ж року в одному з німецьких журналів виходить стаття В. Будзиновського "Рільництво в Галичині" і "Хлопська посілість та хлопський соціалізм в Галичині і новочасні суспільно-реформаторські змагання" [3, с. 4].

У 1895 р. В. Будзиновський залишає навчання і на прохання молодшого покоління радикальної партії береться до видання "Громадського голосу". Цей часопис стає друкованим органом партії. Окрім того, він займається виданням журналу "Радикал". Будучи активним членом РУРП В. Будзиновський розпочинає політичну діяльність. Він виступає на конгресі польських соціал-демократів із соціалістичною програмою для галицьких селян, агітує за свої ідеї селянство, що спричиняє до конфліктів із поліцією, місцевими властями та судами. Про один із них згадував І. Франко у статті "Найновіший галицький вибір", надрукованій німецькою мовою в журналі "Die Zeit" 1895 р. [9, с. 409].

Описуючи передвиборчу кампанію до крайового сейму, І. Франко згадував про випадок, що трапився у м. Мостиськах, куди для проведення передвиборчих зборів прибув зі Львова В. Будзиновський. Місцева влада перешкоджала проведенню зібрання. У проханні надати приміщення повітової ради чи магістрату для проведення зборів було відмовлено. Однак, як пише І. Франко у цій справі їм допоміг мостиський міщанин, який не побоявся провести збори у його помешканні. "Щоправда, там було тісно, селяни заповнили кімнату та сіни, а значне число людей прислухувалося нарадам просто з вулиці крізь отворені вікна" – писав І. Франко. "Та не минула година, коли, втім, явилися жандарми; в повній зброї вони ввійшли до кімнати і візвали зібраних розійтися з цього помешкання. Притомність духа голови зборів д. Будзиновського продовжила трохи тривок зібрання. Він заявив, що не розв'яже зібрання, поки жандарм не покаже йому писемного поручення. По досить довгих переговорах один жандарм віддалився, а за півгодини вернув знов, без писемного поручення, але в супроводі повітового комісара, який, вправді, не посмів особисто вийти до кімнати, але зупинився в сінях і відтам заохочував жандармів, аби закрили зібрання й арештували Будзиновського. Серед голосних окриків протесту зібрання розв'язано і Будзиновського арештовано. З арешту його незабаром заведено до староства і тут по 4-годиннім переслуханням, що було більше свобідною розмовою, ніж урядовим переслуханням, пан староста випустив його на волю за чотири переступи закону йому загрожено процесом, але се була тільки пуста погроза, бо процесу не виточено" [10, с. 282–283].

Упродовж 1895 р. В. Будзиновський спільно з К. Трильовським ("січовим батьком") їздить на віча селами, агітує селян до організованих страйків проти діличів-визискувачів тощо [11, с. 5]. Підчас одного з них, 1 квітня 1896 р. у Тернополі, В. Будзиновського арештували і засудили на місяць ув'язнення. Однак тривалість покарання згодом зменшили до 7 днів. У другій половині 1896 року В. Будзиновський не знаходить підтримки своїх поглядів щодо української державності серед представників радикальної партії. Він припиняє редагувати "Громадський голос", передавши його І. Франкові. Цього ж року В. Будзиновський зустрічається зі своїм колишнім гімназійним товаришем О. Маковеєм, який запропонував приїхати до Чернівців редагувати газету "Праця". Сподіваючись на меншу цензуру та через скрутне матеріальне становище, він погоджується переїхати до Чернівців. Тут В. Будзиновський влаштувався на посаду касира товариства "Руська каса" [11, с. 5]. Згідно з даними Б. Мельничука, окрім того він ще працював "урядовцем кредитової кооперативи" [3, с. 4].

Продовжуючи журналістську діяльність, В. Будзиновський вперше спробував себе в ролі літератора. З О. Маковеєм він жив в одному помешканні, куди сходилися чернівецькі письменники, науковці з університету. Весною 1897 р. В. Будзиновський вперше зустрівся зі В. Стефаником, який покинув навчання медицини у Кракові і розпочав перші спроби в літературі. Новели В. Стефаника сподобалися В. Будзиновському і він опублікував їх у газеті "Праця", чим спричинився до початку європейської слави В. Стефаника-новеліста. У Чернівцях В. Будзиновський спільно з Д. Лукіяновичем видав серію книжок під назвою "Універсальна бібліотека". Саме у цій серії 1897 р. вийшло в світ перше оповідання В. Будзиновського "Стрімголов", за ним повість "Як чоловік зійшов на пана" та збірка творів "Оповідання". Півтора року В. Будзиновський прожив у Чернівцях і за цей час проявив себе не лише громадсько-політичним, але й культурним діячем [11, с. 5].

На початку 1898 р. В. Будзиновський повертається до Львова. У цей час відбувається розкол у радикальній партії, яка остаточно припиняє свою діяльність 1899 р. Енергійний тридцятирічний

агітатор за ідеали української державності та поліпшення становища селян активно включається у політичну боротьбу [11, с. 5]. Він розпочинає працю в редакції авторитетного галицького часопису "Діло", у якому постійно виступає з оглядами поточних подій та кореспонденціями [1, с. 5].

У 1901 р. провід Української національно-демократичної партії (УНДП) доручив йому редагувати газету "Свобода", друкований орган партії. На її шпальтах він агітував галицьких селян до загального страйку. У праці "Українські політики Галичини" К. Левицький згадував, що В. Будзиновський здобув ім'я політичного агітатора у 1902 р. пропагандою рілльничих страйків, а за довгі роки редагування "Свободи" та праці в редакції "Діла", як редактор, виробив собі політичне ім'я серед народу [7, с. 83].

Як кандидат від УНДП до Віденського парламенту в окрузі Тернопіль-Скалат-Збараж у 1900 р. В. Будзиновський був підтриманий радикалами, соціал-демократами, селянами-поляками [11, с. 5]. На одному із виступів у Тернополі влада знову арештовує його. На очах багатолюдного зібрання він демонстративно проігнорував судовий виклик польською мовою і не підкорився поліції, яка змушена була нести його до приміщення суду. У в'язниці В. Будзиновський оголосив безстрокове голодування, що ще більше привернуло увагу громадськості і збільшило його авторитет. Згодом, після короткого ув'язнення, його звільнено [11, с. 5].

В. Будзиновський спільно із В. Охрімовичем та І. Франком стають співзасновниками УНДП. До неї входили такі відомі постаті, як: Ю. Романчук, Є. Левицький, М. Грушевський, Є. Олесницький. Завдяки програмним тезам та активній політичній праці партія швидко набула популярності серед українців Східної Галичини [1, с. 5].

У 1901 р. на конгресі УНДП він пропагував ідею страйку серед селян Східної Галичини. Тоді партія підтримала його і було прийнято рішення підготувати страйк. Наступного 1902 р. В. Будзиновський хотів опублікувати 12 червня в газеті "Свобода" відозву "Страйкуйте!". Прокуратура конфіскувала це звернення, але вже 14 червня А. Кос зачитав цю відозву в парламенті і В. Будзиновський передрукував її у "Свободі" [3, с. 4].

Через десять днів розпочався найбільший у Східній Європі масовий страйк селян, що охопив понад 100 тисяч женців у 500 селах 29 повітів Східної Галичини [11, с. 5]. Страйкарі вимагали підвищення заробітної плати, скорочення трудового дня, забезпечення роботи взимку, скасування штрафів тощо. Значна частина їх вимог була виконана. Таким чином, ідеї В. Будзиновського набули практичного значення.

Будучи активним політиком та публіцистом, він продовжував громадську та журналістську діяльність. В. Будзиновський продовжував писати історико-економічні брошури: "Австрія чи Польща", "Хлопська земля", "Хлопським коштом", "Хлопський рай", "Виборча програма", "Державні будови водні і дороги", "Наші права", "Пересторога", "Новітні революції", "Злодійська рука", "Хрунь і чорт". Окремою книжкою у Києві вийшла брошура "Страйк чи бойкот", у Німеччині анонімно була видана праця "Під крилами Габсбургів". У 1906 р. В. Будзиновський видав збірку історичних пісень і дум із своїми коментарями – "Козацькі часи в народній пісні". На цю книжку з рецензією відгукнувся І. Франко [3, с. 5].

1906 року у Львові виходить літературно-науковий двотижневик "Світ", видання якого фінансував В. Будзиновський. Журнал об'єднав початківців, з яких вийшла плеяда талановитих поетів "Молода муза", органом якої він став, але з вересня 1906 р. редакторство перебирає В. Будзиновський з метою пропагування культурно-історичних традицій українського народу [1, с. 5]. "Світ" перестав виходити, оскільки В. Будзиновський розпочав передвиборчу кампанію та припинив його фінансування.

У 1907 р. В. Будзиновський, як кандидат від УНДП, здобув перемогу у виборчому окрузі Бучач-Монастирська-Вишнівчик-Підгайці та став депутатом Віденського парламенту [11, с. 5]. Він належав до опозиційного крила, викривав реакційну політику монархії щодо українців. "Між українськими послами він був єдиний, хто в міру можливості демаскував австрійський уряд та Франца-Йосифа, як ворога українського народу і патрона шляхетсько-аграрного панства, що використовувало наше селянство", – свідчили сучасники. 23 травня В. Будзиновський виголосив у парламенті найбільшу промову, проти Австрії та Габсбургів, що у друку мала 77 шпальт. Одну із своїх наступних промов – "Держава і селянство" видав окремою брошурою [11, с. 5].

Десять років В. Будзиновський був лідером парламентського українського клубу у Відні, "молотив ціпом по хребті" законотворців і можновладців, як висловився в одній з промов, за що мав шану своїх виборців. У 1911 р. його знову обрали до парламенту. Безкомпромісний політик давав приклад своїм колегам зі Східної Галичини та Північної Буковини у ці, як він сказав, "десять антиугодових літ", не без його впливу "само слово "угода" діяло на українських послів, як червона плахта на бика". Разом з тим не без жалю згадував: "час моєї політичної кар'єри, то змарнованих 10 літ мого життя". Змарнованих, зрозуміло, для творчої праці [6, с. 4].

Під час Першої світової війни, В. Будзиновський спільно з представниками Східної Галичини організував "Союз визволення України", який проголосив своєю метою утворення самостійної Української держави. У Відні він редагував українську німецькомовну газету "Ukrainisches Korespondent". 18 жовтня 1918 р., напередодні проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), він брав участь у створенні Української Національної Ради [11, с. 5].

На початку 1919 р. Українська Національна Рада була доповнена новими делегатами, що з'їхалися до Станиславова, тимчасової столиці ЗУНР, на другу сесію. Серед членів доповненого тимчасового сейму, які представляли міста і повіти Тернопільщини, як парламентський депутат, був В. Будзиновський [12, с. 92–93]. Українська держава була створена і мрія усього його життя нарешті здійснилася.

Отже, аналізуючи діяльність В. Будзиновського у національно-культурному русі Східної Галичини кінця ХІХ ст. – 1919 р. варто зазначити, що його праця залишила помітний слід в історії України. За його участі створено дві найвпливовіші українські партії Східної Галичини. В. Будзиновський відносився до покоління "молодих" радикалів, які значною мірою змінили політичне обличчя Галичини [13, с. 71].

Погляди В. Будзиновського стали програмними положеннями партії українських радикалів і набували практичного втілення. Як політик, він, будучи депутатом Віденського парламенту, завжди перебував в опозиції до правлячої більшості, виступав за права селян. Культурницька праця В. Будзиновського дала можливість світу познайомитися із творами В. Стефаніка та молодими поетами з "Молодої музи". Твори, написані В. Будзиновським, завжди знаходили широке коло читачів і отримували зрочний розголос. Після 1919 р. В. Будзиновський залишив політичну діяльність і перейшов до письменницької та публіцистичної праці.

Список використаних джерел

1. Ханас В. Перший голос за незалежність / Володимир Ханас // Подільське слово. – 13 березня 1993.
2. Ханас В. Найрадикальніший серед руських радикалів / Володимир Ханас // Селянська доля. – 30 січня 1993.
3. Мельничук Б. Доля В'ячеслава Будзиновського / Богдан Мельничук // В. Будзиновський. Наші гетьмани. – Тернопіль, 1990. – С. 3–6.
4. Прокопів І. В'ячеслав Будзиновський (30.I.1868–14.II.1935) – публіцист і письменник / Прокопів І. // Український календар, 1968. – С. 166–167.
5. Франко І. Українсько-руська (малоруська література) / Франко І. // Зібрання творів: В 50 т. – К.: Наукова думка, 1984. – Т. 41. – С. 87.
6. Весна Х. Співець козацької слави / Весна Х. // Вільне життя. – 11 квітня 1991 (Рядок з біографії краю).
7. В'ячеслав Будзиновський // Левицький К. Українські політики Галичини. – Тернопіль, 1996. – С. 83–85.
8. Чернопиский М. Девіз його життя: Демократична державність України // Розбудова держави. – 1993. – № 9. – С. 45–52.
9. Франко І. Зібрання творів: В 50 т. – К.: Наукова думка, 1984. – Т. 46. – С. 409.
10. Франко І. Найновіший галицький вибір / Франко І. / Франко І. // Зібрання творів: В 50 т. – К.: Наукова думка, 1984. – Т. 46. – С. 282–283.
11. Чернопиский М. "Сей чоловік на муки піде, а не зрадить..." / Чернопиский М. // Західна Україна. – 1993. – № 22. – 23–29 травня.
12. Матейко Р. Галицькі лицарі волі. Українські визвольні змагання на Тернопільщині 1900–1920 років у контексті історії України / Роман Матейко. – Тернопіль, 2002. – С. 93–94.
13. Грицак Я. "Молоді" радикали в суспільно-політичному житті Галичини / Ярослав Грицак // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Том ССХХІІ. Праці Історико-філософської секції. – Львів, 1990. – С. 71–110

Андрей Цаль

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО В УКРАИНСКОМ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМ ДВИЖЕНИИ ГАЛИЧИНЫ (КОНЕЦ ХІХ В. – 1919 Г.)

В статтє осуцествлено исслєдование жизни и деятельности Вячеслава Будзыновского в период с конца ХІХ в. по 1919 г., охарактеризованы основные направления и формы его деятельности. Проанализирован вклад в процесс национально-культурного становления украинцев Галичины.

Ключевые слова: В. Будзиновский, И. Франко, общественно-политическая деятельность, РУРП, Галичина.

Andriy Tsal

ACTIVITY OF VYACHESLAVA BUDZYNOVSKOGO IN UKRAINIAN NATIONAL-AND-CULTURAL MOVEMENT IN GALICIA (END XIX – 1919)

The article highlights the life and work of Vyacheslav Budzynovsky in the period from the end of nineteenth century. to 1919, characterized the main directions and forms of his activity. Analyzed the contribution to the national cultural formation of Ukrainians of Galicia.

Key words: B. Budzynovsky, Ivan Franko, social and political activities, RURP, Galicia.